

Čím byl tzv. MARIÁNSKÝ SLOUP na Staroměstském náměstí

K osvětlení závažné otázky současnosti

Je možno dopustit obnovení památníku oslavy:

**nesvobody, totality,
ztráty lidských práv,
nesnášenlivosti a
krveprolévání**

na Staroměstském náměstí v Praze – který je nesprávně nazýván
„mariánským sloupem“?

I.

Proč jde o aktuálnost?

„Společnost pro obnovu mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze“ pokračuje v úsilí o obnovu tohoto památníku.

Její základní argumenty pro obnovu jsou tyto:

- ◆ Sloup byl památníkem oslavujícím Marii, matku Páně.
- ◆ Byl stržen davem lidí, kteří jej zničili jako náboženský pomník; byl to projev cynismu a nenávisti vůči římskokatolické církvi.
- ◆ Aby tato vina byla zahlazena, je třeba sloup obnovit.
- ◆ „Obnovení sloupu bude symbolem našeho návratu ke slušnosti a tradicím křesťanské Evropy.“ (Bob Fliedr: Mariánský sloup se už vyrábí, Lidové noviny 23. 12. 1996, s. 3; autor cituje slova arch. Pavla Neumanna, bývalého předsedy Společnosti pro obnovu mariánského sloupu.)

II.

Proč nestál na Staroměstském náměstí sloup mariánský ani sloup morový?

Co jsou ve skutečnosti sloupy mariánské?

Jsou to sloupy se sochami Panny Marie, které nejsou spojovány s žádnou politickou událostí.

(Například na Hradčanském náměstí, na Zlíchově apod. i v jiných městech.)

Z těchto sloupů nebyl v Praze, a pokud víme, ani jinde, v roce 1918 zbořen žádný, nebyly k tomu důvody, na rozdíl od sloupu s Pannou Marií na Staroměstském náměstí, kde osoby Panny Marie bylo zneužito pro politické účely.

Co je sloup morový?

Je to děkovný pomník za ukončení morové epidemie v místě výskytu. V roce 1650 žádný mor v Praze nebyl, ba ani nápis o morovém onemocnění se nikdy na sloupu na Staroměstském náměstí nenalézal.

Pravda je jiná

III.

Co je ve skutečnosti tak zvaný „mariánský sloup“ na Staroměstském náměstí?

Je to památník politický, památník likvidace svobodného vývoje v Českých zemích a symbol nastolení totality.

Zvrat k totalitě způsobilo vítězství Habsburků a s nimi spojené římskokatolické církve nad Českým státem (spravovaným českými stavy) v bitvě na Bílé hoře 8. listopadu 1620.

Od roku 1627 v Čechách a od roku 1628 na Moravě platilo vnucené tzv. obnovené zřízení zemské (ústava), podle středověkého způsobu:

- ◆ Panovník se stal neomezeným vládcem, veškerá zákonodárná moc v právu občanském i trestním byla v jeho rukou.
- ◆ Pravomoc sněmu pozbyla významu, byla formální a jeho složení zmanipulované jako **v totalitním režimu**.
- ◆ Habsburský rod se stal dědičným v Českých zemích.
- ◆ Nikdo nesměl vyznávat jiné náboženství než římskokatolické, poněvadž všechny ostatní církve (85–90 % obyvatelstva) byly zakázány a postaveny mimo zákon.

Nastala totalitní rekatolizace v zemi, největší prolévání krve v našich dějinách, pronásledování, likvidace těch nejlepších. Z Čech a Moravy nuceně odešla početná emigrace charakterově nejhodnotnějších lidí (nejznámější z nich je J. A. Komenský, biskup českých bratří) a s nasazením života prchal venkovský lid před útlakem totalitního režimu.

Veškeré školství se dostalo pod kontrolu jezuitů. Pražská univerzita (Karlova) pod správou římskokatolické církve byla přejmenována na Karlo-Ferdinandovu a dostala se plně pod jejich vliv a moc.

Mariánský sloup na Staroměstském náměstí byl symbolem tohoto totalitního režimu v našich zemích, právem označovaného za **dobu temna**.

A Panny Marie na sloupu bylo hrubě zneužito politicky, což lze doložit jasnou historickou dokumentací.

IV.

Proč byl památník („mariánský sloup“) postaven?

(Jeho stavba byla dokončena 30. září 1650.)

Nechal jej vystavět císař Ferdinand III. Sloup byl poděkováním „Panně Marii“ (pod jejíž ochranu svěřil jeho předchůdce Ferdinand II. Habsburský České království) za ukončení třicetileté války, pro České země s neblahým koncem. Ten omezil samostatnost a

svobodu Českých zemí a jejich obyvatel tím, že české země byly téměř tři sta let začleněny do totalitního systému habsburského státu.

Stalo se tak proto, že Švédům bylo zabráněno na konci třicetileté války (před uzavřením Vestfálského míru) pomoci českému státu, tj. obsadit hlavní město Českého království Prahu (stejně jako hlavní město Moravského markrabství Brno), a tím umožnit vymanění českého státu ze sféry vlivu Habsburků. Švédové byli totiž poraženi na Karlově mostě studenty (žáky jezuitů) a těmi, kdo získali po porážce na Bílé hoře majetek a moc.

Důvod postavení sloupu hlásá i nápis na jeho podstavci

„Panně Rodičce bez poskvrny prvotní počavší za obhájení a osvobození města tuto sochu staví zbožný a spravedlivý císař.“

„...kde vypíná se pomník oslavující toto vítězství legitimacy a katolicismu nad kacírským královstvím, kde stojí socha Panny Marie vítězné...“

(doplňuje historik Josef Pekař – zdroj: Pamětní list vydaný Spolkem pro zbudování Husova pomníku k slavnosti položení základního kamene k Husovu pomníku na velkém Staroměstském náměstí v Praze dne 4. a 5. července 1903, Praha, 1903, s. 7.)

V.

Ideová symbolika sochařského ztvárnění „mariánského sloupu“

- ◆ Na vrcholu sloupu byla socha Panny Marie šlapající po hlavě draka, který symbolizuje poražené protestanty – kacíře (viz obr. č. 1, 2).
- ◆ Na podstavci sloupu byla čtyři sousoší obdobné symboliky (zneškodňování kacírů v podobě ďáblů a bojujících andělů, majících v ruce kříž a meč (symboly moci duchovní a světské) (viz obr. č. 3).

Vzorem pro stavbu sloupu byl sloup postavený v Mnichově vévodou Maxmiliánem na paměť vítězství císařských vojsk na Bílé hoře v roce 1620 sochařem P. Candidem v roce 1638.

Důležité upozornění:

Známou rytinu z roku 1661, zobrazující tzv. mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze jako duchovní střed Evropy, zhotovil K. Škréta na zakázku, pouze jako výtvarník (viz příloha – obrazy). Rytina byla provedena podle ideového námětu Jana Bedřicha z Valdštejna, pozdějšího pražského arcibiskupa, který ve své univerzitní práci právě toto přesvědčení, že mariánský sloup je středem rekatolizované Evropy, obhajoval. Je tedy mylné tvrzení, že ideový návrh rytiny náleží K. Škrétovi.

Prameny: „THESES IN UNIVERSITATE Carolina Pragensi Disputatae“, Valdštejnská teze z roku 1661. (Národní knihovna ČR, sbírka tezí 463.)

VI.

Doklady o ideologickém využívání sloupu

- ◆ děkovná procesí a modlitby za vítězství nad reformací, pravidelně konané v předvečer výročí bitvy na Bílé hoře u sloupu na Staroměstském náměstí
- ◆ Účastnili se jich i císaři Habsburkové (Ferdinand III. a Leopold I.).

- ◆ Procesí se konala od postavení sloupu až do vlády Josefa II., kdy byla zakázána.
- ◆ „**Pražský mariánský sloup jako duchovní střed katolické Evropy**“ *mědirytina M. Küssela podle obrazu K. Škréty (viz obr. č. 1, 2)*

Co tato rytina vyjadřuje?

Je na ní zakreslena v konturách mapa Evropy (zřetelně lze poznat například Skandinávii, Velkou Británii i Island, západní Evropu a část Ruska). Uprostřed Evropy v Praze na Staroměstském náměstí stojí „mariánský sloup“, k němuž vzhlíží obyvatelé z celého kontinentu včetně protestantských a pravoslavných zemí, což vyjadřuje **záměr totalitní rekatolizace Evropy** a úplného **ideologického monopolu** římskokatolické církve.

Tomuto záměru žehnají na rytině zobrazení apoštolové Petr a Pavel a patroni evropských zemí. Například svatí:

Leopold.....Rakousko	Brigita.....Švédsko
Václav.....Čechy	Hedvika.....Slezsko
Cyril.....Chorvatsko	Štěpán.....Uhry
Vojtěch.....Prusko	

Na podstavci „mariánského sloupu“ je napsáno:
 „*BENEDICTIONEM OMNIUM GENTIUM DEDIT NOBIS DOMINUS*“
 („*Požehnání všech národů nám dal Pán*“).

VII.

Pravdivý důvod, proč byl sloup stržen

Sloup nebyl zbořen „zfanatizovaným davem“, jak se dnes hlásá, ale žižkovskými hasiči z iniciativy Františka Sauera, který si byl skutečného negativního významu sloupu plně vědom.

Sloup na Staroměstském náměstí v roce 1918 by byl v nově vzniklém samostatném československém státě potupnou ostudou.

Jeho obnova by byla asi tak pobuřující jako vyvěšování vlajek s hitlerovskými hákovými kříži, nebo obnova Stalinova pomníku – symbolu totality v současné době.

Literatura (výběr):

CIBULA, V.: Pražské figurky, Praha, 1985.

ECKERT, F.: Posvátná místa Královského hl. města Prahy I, Praha 1883, s. 303–304, 388.

HEROLD, E.: Čechy III, Praha, b. r. s. 132–133.

KYSELA, F.: Franta Habán ze Žižkova, Praha, b. r. s. 132–133.

MIKULEC, J.: Pobělohorská rekatolizace v českých zemích, Praha 1992.

PEKAŘ, J.: Památník položení základního kamene Husova pomníku, Praha 1903.

RUTH, F.: Kronika Královské Prahy a obcí sousedních V, Praha 1904, s. 991.

SRŠEŇ, L.: Mariánský sloup, in: Tvorba, č. 14, 5. 4. 1989, s. 7.

Týž, Otazníky kolem obnovy, in: Perspektivy – příloha Katolického týdeníku č. 1/1994, s. 2, 4.

Týž, Sochařská výzdoba hlavního oltáře v kostele P. Marie Sněžné v Praze, diplomová práce, katedra dějin umění FF UK, 1973, s. 96–99.

Přílohy – obrázky:

Obr. č. 1

„Pražský mariánský sloup jako duchovní střed Evropy“ – celkový obraz
mědirytina M. Küssela podle obrazu K. Škréty z roku 1661
(uvedená mědirytina je součástí univerzitní teze pozdějšího arcibiskupa Jana Bedřicha
Valdštejna)
Reprodukce originálu, vydání Cimetia Bohemica I. VOL. II. FOLIA GRAPHICA, Praha
1967.

Obr. č. 2

Karel Škréta, „mariánský sloup“ na Staroměstském náměstí v Praze jako duchovní
střed katolické Evropy, rok 1661 (výřez z rytiny)
Čornejová, I.: Tovařystvo Ježíšovo, Jezuité v Čechách, Praha 1995.

Obr. č. 3

Detail báze sloupu se sousošími andělů bojujících s ďábly.

za
VERITAS, historickou společnost
pro aktualizaci odkazu české reformace

PhDr. Vladimír Sakař, CSc.
moderátor

Vladimír Sakař v. r.

VERITAS
historická společnost pro aktualizaci odkazu
české reformace
nám. Zachariáše z Hradce 21/I
588 56 Telč I

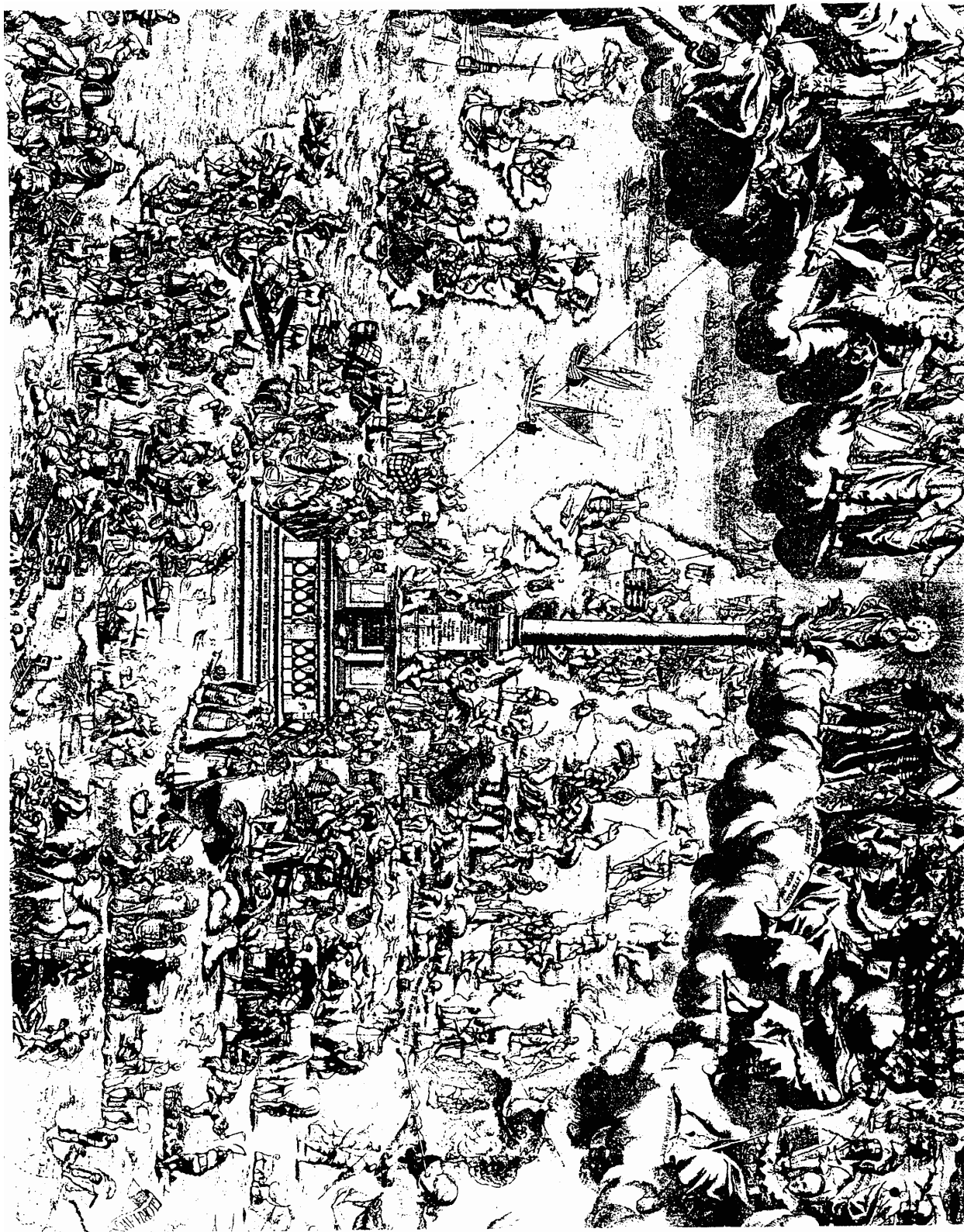
Kontakt:

☎ 567 243 888

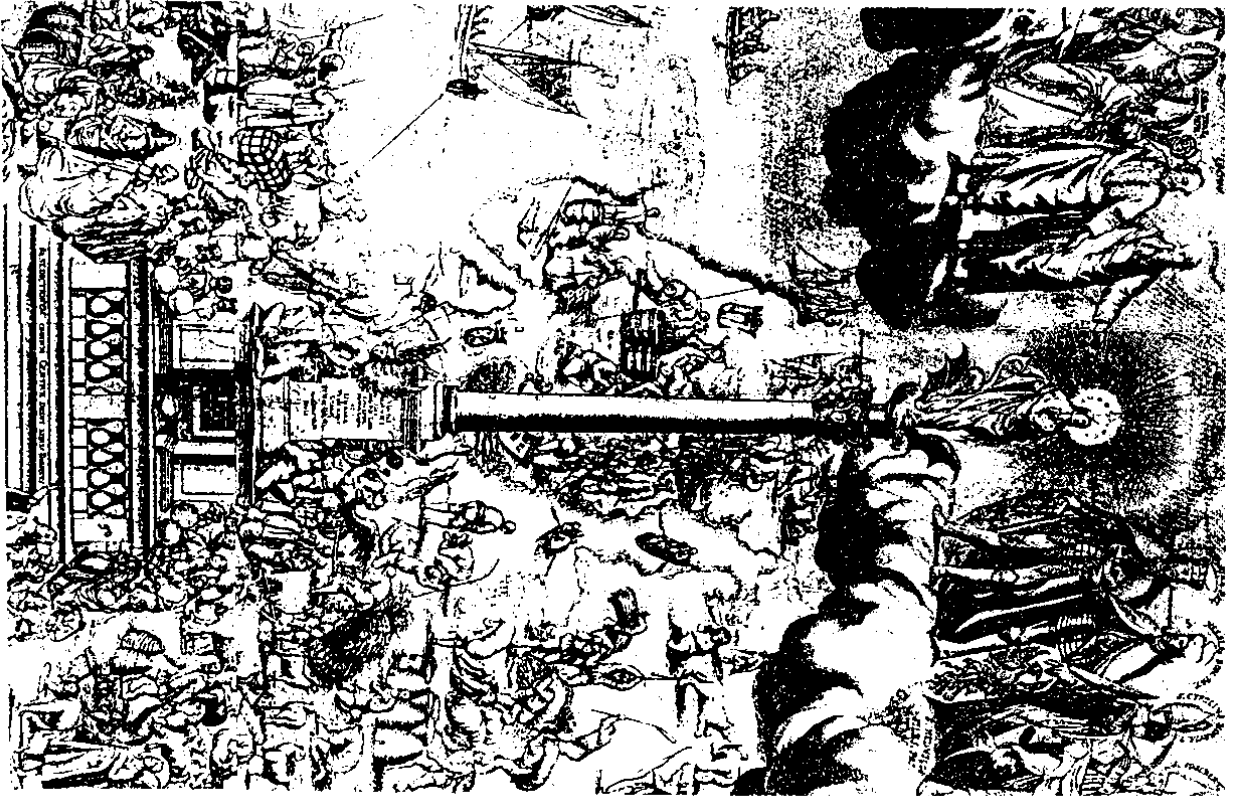
Email: veritas@evangnet.cz

Internet: <http://veritas.evangnet.cz>

© **VERITAS 2003**

Obr. 2

Obr. 3

